

Associationsvejen at skaffe sig Kredit; der kan man skaffe dem en effektiv Hjælp, men ikke ved Bestemmelser i dette Lovforslag, som paa mange Punkter netop gaar ud paa at komme med unaturlige Begrænsninger, at genere en Mand i hans Virksomhed. Naar f. Eks. en Mand finder det stemmende med hele den Plan, han har lagt for sin Forretning, at han skal have et Udsalg paa Vesterbro og et paa Østerbro, saa siger man til ham: Naar Du har et Udsalg paa Østerbro, maa Du ikke have det noget som helst andet Sted. Men det er dog af disse Unaturligheder, som virkelig føre os Aarhundreder tilbage, til Tider, hvor Lovgivningsmagten blandede sig i den Grad i Næringslivet, at det var bestemt, hvad hver enkelt Borger havde Lov til at handle med og gøre, gik han uden for det, blev han alvorlig afstraffet. Det er jo ikke alene i en Sag som denne, at vi staa over for Nød — hvis man vil kalde det saa, jeg tror nu for Resten ikke, Nøden er saa stor — hvor man mener, der bør hjælpes, og hvor der raabes højt fra de nødlidende, og hvor vort Hjerter bløder af Medlidenhed, saa at vi gerne ville komme til Hjælp, skønt der ikke er nogen, der kan komme med et Forslag, som virkelig kan erkendes for at være et probat Lægemiddel. Vi vide jo ogsaa, hvorledes det er gaaet med Agrarspørgsmaalet. Nu have vi i 4—5 Aar hørt Landet genlyde af Agrarklager, og vi vide vistnok alle, at vort Landvæsen maaske er i en daarlig Forfatning — rimeligvis — og navnlig dette høje Ting vilde jo gerne hjælpe, hvor der kunde hjælpes ad Lovgivningens Vej. Men saa spørger jeg: Er der da her i Tinget eller i Rigsdagen, hvor der er saadan god Vilje, kommet et eneste praktisk Forslag frem, om hvilket man kan sige: Ja, det er et probat Lægemiddel, det kunne vi anbefale, derved afhjælpe vi Nøden! Nej, vi indskrænke os til at sige: Vi staa over for en sørgelig Kendsgerning, hvor Lovgivningsmagten virkelig er renonce. Paa samme Maade, som vi stille os lige over for Landbruget, over for Agrarspørgsmaalene, tror jeg, vi ville være nødt til at stille os over for Købstads-spørgsmaalet: ad den direkte Lovgivningsvej lader sig intet udrette. Naa, det er jo ikke saa unaturligt; thi hvis virkelig det hele, som det 1ste ærede Medlem for 6te Kreds sagde, er en Naturlov, eller, som han udtrykte det, at det er de store, der øde de smaa, saa nytter det ikke at stampe imod Naturloven; vi kunne være udmærkede og magtfulde Lovgivere, men mod Naturlovene kæmpe vi forgæves. Hvorledes

gik det ikke med den tidligere Købstadskommission? Det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds omtalte i Gaar, at i sin Tid — det er vel nu snart 20 Aar siden — klagede man sig gudsjammerlig fra Købstæderne. Det var en Misère! Det har det nu altid været, saa længe Verden har staaet, der er altid Folk, der klage; det er altid slet, og det bliver det rimeligvis med til Dagenes Ende. Altsaa, man klagede sig gudsjammerlig, og saa brugte man det probate Middel — som man mente — at nedsætte en kongelig Kommission. Den arbejdede dygtigt og samvittighedsfuldt, maaske lige saa dygtigt som den sidste Kommission, og den fandt paa en Del Ting. Da det kom til Stykket, hvad blev saa Resultatet? Resultatet blev Loven af 23de Maj 1873, om hvilken det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds sagde, at det var et tarveligt Resultat. Ja, det var det ogsaa, og det er slet affattet oven i Købet. Jeg tror nu, at jeg uden at være Profet tør sige, at til Trods for det udmærkede Arbejde, den sidste Kommission har gjort, vil det Resultat, der, efter at Sagen er bleven alsidig drøftet i Rigsdagen, er opnaaet Enighed om, det, som almindelig anses for at være gode Bestemmelser, maaske blive lige saa tarveligt som det, der foreligger i Loven af 23de Maj 1873. Mange af de Bestemmelser, der findes her, og som man foreslaar, ville ikke føre til andet end at lede de næringsdrivende ind paa pro forma Værk og Omgaaelse af Loven paa en saadan Maade, som det ikke bliver muligt at forhindre. Jeg kunde paavise dette ved at tage de enkelte Bestemmelser og vise, hvorledes man med største Lethed kunde komme uden om dem, men det vilde blive for vidtløftigt, og jeg tør ikke trætte det høje Ting saa længe.

Hvad jeg derimod ønsker, er at se paa, hvad da Klagerne egentlig gaa ud paa. Det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds rekapitulerede dem i Gaar og satte det meget klart frem, og han sagde, at for Haandværkets Vedkommende var Klagen væsentlig den, at Haandværket, det solide, ordentlige Haandværk, er generet ved Konkurrencen med dem, man kalder Fuskene, og dernæst var Haandværket generet ved Konkurrencen med Fabrikkerne, og det kom ogsaa frem i Kommissionens Betænkning. Dette Begreb „Fuskere“ eller Frinæring, som man ogsaa kalder det, spiller jo en stor Rolle, Jeg maa sige, at det forbavser mig, at en dygtig Haandværker, en Haandværker, der har taget alle sine